

Партин кўчта селм

1912 джилин май сарин 5-нд, кўдлмшч улсин газет "равдин" негдгч номер гарсид нерәдгдсн, Советск барин бдриг, мана орн-нутг, май сарин 5-д джил болгън темдглія.

Советск орн-нутгин бар—шин кецтә, оln-әмтнә кергин тōлә зōргтә кевәр ноолдгч, теднләрн бат залгъата бар болджана. Советск бар—олн-әмтнә бар. Цуг олн кўч-кўлсчирт коммунистическ сургъмдж бгггънд, тедниг коммунистическ тосхлтд шунлтта кевәр орлцуллгънд советск бар кўчтә селм болдг мбн. Советск бар ұуддж-тōрлгъиг бұрдәсьн, март делкән кўч-кўлсчирин алдр вождь. пролетарск революцион нертә стратег, мана энъкр багш Владимир Ильич Ленин болдг.

Кезәд чигн, цуг джилмўдин туршарт, кўдлмшч классин болн цуг кўч-колсчирин кергин тōлә, ленинск сургъмджиг, заавриг баттагъар бәрхин тōлә, советск бар, коммунистическ партин гардврт, ик шунлттагъар ноолдсми. Ик тōрмўд кўч-кўлсчирин харгъдг альк-бис дуту-дунд йовдлмудлә эвцш-гогъар ноолддг, Ленинә кергин зōргтә ноолдач советск бар, эвранны оln-әмтн дундан йир тоомсрта. Советск әмтс эвранны бартан дурта.

Мана орн-нутгт кесг тўмн тоотагъар, олн зўсн нертәгъяр кесг олн газетмўд, журналмуд, дегтрмуд гарцхана. Эднә тонь джил болгън улм бсәд-ббдләд йовна. Улгўринь келхд, 1913 джил Әрәсәд 1055 газетмўд гаргъгдг бәәсми. 1955 джил, Цугсоюзин дегтрин палатин тоогъар болхла, СССР-т 7246 газетмўд гаргъгдджасми.

Дакад болхла, Әрәсәд, революцион урд гарчасн газетмўд нургълдж орс келәр гаргъгдг бәәсми. Тингхд гаргъгдг 24 газетмўдәс зуг 14-нь орн-нутгт бәәх онгдан кели әмтсин келәр гаргъгдг билә.

Ода болхла СССР-т 57 келәр газетмўд гарцхана, тер дотр СССР-т бәәх талин кели-әмтсин келәр болхла 52 газетмўд.

Одгә цагт мана хальмг кели әмтсин болн тангъчин цуг кўч-кўлсчирин бмн элдў ик гўджрмг, эрк биш кўцәх зōвтә тōрмўд бәәнә.

Коммунистическ партин болн мана гарлицн Советск правительствин килмджтә хәләврт, мана хальмг кели әмтс, СССР-н ахир-дўўнр болгч ик таарта-ниинцнъгъу брк-бўлд, эвранны эдл-ахугъан, культуран, сургъуль-ердман ббд-лўлдж, шунлтта кевәр ноолддг йовихана.

Мана Хальмг тангъгъд ода деерән: „Хальмг ўни“, „Советская Калмыкия“ — хойр газетмўд гарчацхана. Цаарандан брх газетмўдин, журналмудин, дегтрмўдин тонь бсәд-не-д йовхнь мел лавта.

Хальмг тангъгъч эвранны эдл-ахугъан, культуран ббдлўл-хин тōлә гўджрдж ноолддг йовх цагт, газетмўдин эрк биш кўцәх зōвтә тōрмўдин йир элвг.

Совхозмудан, колхозмудан, МТС-н болн МЖС-н, ердм-сургъулин халх тосхлитг, цуг эдл-ахуг ббдлўллгънд, танигъчин газетмўд шунлтта кевәр орлццхах зōвтә.

Бас нег эрки тōрнъ: эвранны тōрски газрун ирджәцхәх хальмгудиг бәәх-бәәх гәзмудтнъ багтадж орулдж авлгън, тедниг цугтәгъинь кōдлцхәдг болгългън, теднд тасрхан угагъар онгган бгггън, эн тотиг цугтагъинь бичлгън-газетмўдин хал-хас хōбгъцхәх зōв уга.

Коммунистическ партъ болн Советск правительств, хальмг тангъгъд, эдл-ахугъан, культуран тўргәр ббдлўллгънднъ, тасрхан угагъар икәр дōнъ-нōкд ўзўлджәцхәнә. Эн тоотиг олн-әмтн дунд бргәр цәәлгъдг бгггън, тасрхан угагъар цәәлгъврин кōдлмш келгън—мана газетмудин бас эрки тōр-мўд.

Ер тōләд газетмўд олн-әмтслә эвранны залгълдагъан элдў кевәр чангъгәцхах зōвтә, селькормудла кех кōдлмшән ббдлўлх зōвтә болджана.

Цуг эн тōрмўд кўцәлгъни тōла ноолдхларн, эн тōрмўд кўцәлгънд ўзўлджәх эрсин газетмудин чинриг мартхмн биш.

Мана тангъгъчар эрсин газетмўд багъ тоота биш. Тедниг цугтнъ ханьцднъ тоолхла кўчтә ик чидл болдж гарна.